

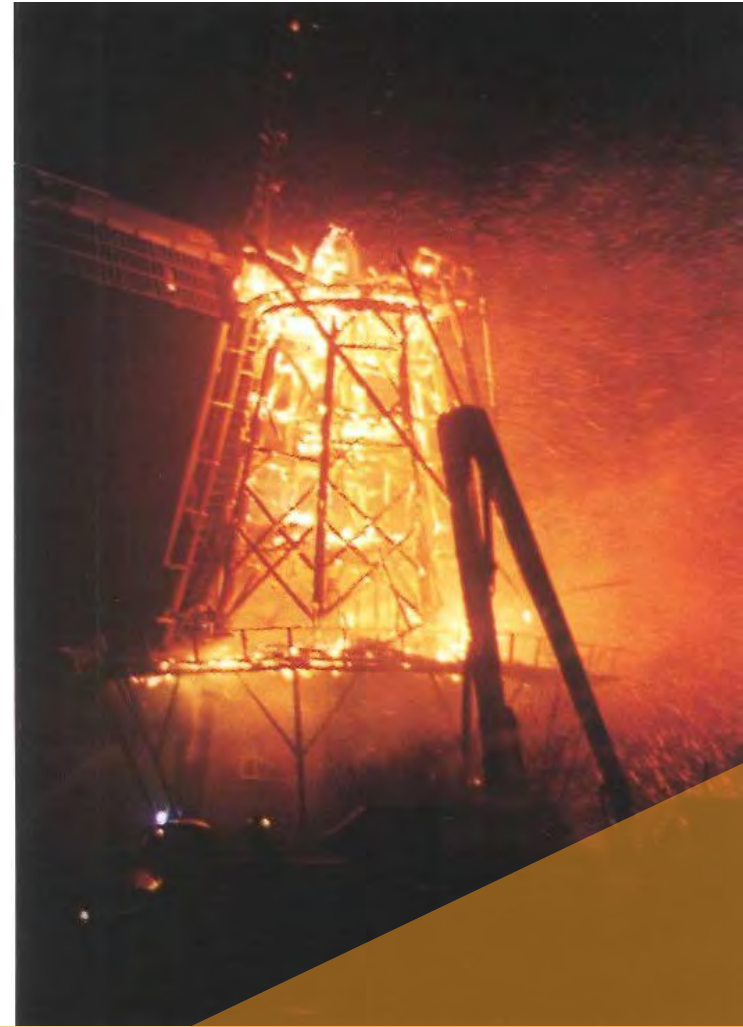
Verbij Bouw- en Molenmakersbedrijf BV

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Presentatie 25 september 2025

Najaarsbijeenkomst Molennetwerk Zuid- Holland

Lucas Verbij

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Van dichtbij meegemaakt:

- Brand Broekdijkmolen in 1972
- Brand Laakmolen te Den Haag 1984
- Brand Ondermolen Aarlanderveen 1990
- Brand Zemelmolen te Lisse 1999
- Brand Molen Landzicht Zuid-Beijerland

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Molen Landzicht te Zuid- Beijerland:

- Brand 25 januari 1990
- Oorzaak: Molen met fokken losgeslagen in zware storm, pieken 160 km/uur
- Snelle melding brandweer
- Goede bereikbaarheid brandweer
- Door draaiende molen en storm niet te blussen
- Molen brand geheel af
- Overblijfselen: Gemetselde molenromp en 1^e balklaag, rest vernieuwd

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Zemelmolen te Lisse:

- Brand 4 november 1999
- Oorzaak: Vandalisme brandstichting
- Late melding omdat het diep in de nacht was 2.30 uur
- Slechte bereikbaarheid brandweer materieel
- Molen brand geheel af, as en wieken komen naar beneden
- Van het houtwerk was weinig meer over
- Overblijfselen alleen nog geschikt om op te meten voor reconstructie

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Zemelmolen te Lisse:

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Zemelmolen te Lisse:

- Molen geheel uitgetekend met alle informatie van oude delen
- Molen 8-kant, kap en inrichting geheel nieuw gereconstrueerd
- Opening 6 juni 2003
- Molen afgevoerd van de Monumentenlijst
- Molen ontvangt geen Rijks- en Provinciale subsidie
- Er is nog VEEL monumentale waarde: fundering, veldmuren en waterlopen
- Molen eigendom Gemeente Lisse
- Preventie na herbouw: Brandmeldinstallatie met detectie in riet en droge sprinkler installatie met aansluiting bij openbare weg.

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Molen 4 Aarlanderveen:

- Brand september 1990
- Oorzaak: Blikseminslag, zo sterk dat bliksem van roede door 50 cm grond en 30 cm metselwerk sloeg naar water voorwaterloop. Elektra geëxplodeerd.
- Molen bewoond, direct melding bij brandweer
- Redelijke bereikbaarheid
- Brandweer snel ter plaatse met goede spullen (hoge hoogwerker)
- Alleen de kap heeft brandschade, wel veel waterschade, onbewoonbaar

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Molen 4 Aarlanderveen:

- Molen kap geheel vernieuwd
- Achtkant kapzolder, brand laag van hout verwijderd
- Molen kreeg een nieuwe bovenas en bovenwiel
- De één jaar oude roeden zijn hergebruikt
- Een compleet nieuwe bewoning aangebracht inclusief isolatie
- Molen bleef Rijksmonument
- Molen ontvangt Rijks- en Provinciale subsidie
- Er is nog VEEL monumentale waarde: fundering, veldmuren, waterlopen, complete 8-kant
- Molen eigendom Stichting Molenviergang Aarlanderveen
- Molen na restauratie weer bewoond
- Preventie: Geen maatregelen

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Molen Laakmolen te Den Haag:

- Brand augustus 1984, molen werd op dat moment gerestaureerd
- Oorzaak: Vandalisme, brandstichting
- Snelle melding bij brandweer, molen voor vele zichtbaar
- Redelijke bereikbaarheid
- Brandweer snel ter plaatse met goede spullen
- De kap heeft veel brandschade, 8-kant ook veel brandschade

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Laakmolen te Den Haag:

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Laakmolen Den Haag:

- Molen kap geheel vernieuwd
- Achtkant constructie geheel gestraald
- Open gebrande verbindingen gedicht met epoxy
- Korbelen nieuwe tanden gegeven met klossen
- Molen kreeg een nieuwe bovenas en bovenwiel
- De 3 jaar oude roeden zijn hergebruikt
- Een compleet nieuwe bewoning aangebracht inclusief isolatie
- Molen bleef Rijksmonument
- Molen ontvangt Rijks- en Provinciale subsidie
- Er is nog VEEL monumentale waarde: fundering, veldmuren, waterlopen, complete 8-kant, wateras en centerstuk
- Molen eigendom Gemeente Den Haag
- Molen na restauratie weer bewoond
- Preventie: Brandmeldinstallatie, eigen sprinkler op riet, gevaarlijke honden rond de molen

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Broekdijkmolen te Warmond:

- Brand 14 november 1972
- Oorzaak: Door storm 1972 op hol door de vang, stil gezet, nacht erop in de brand.
- Snelle melding bij brandweer, brandweerwagen verzakt in weg en blokkeert toegang ander materieel. Niemand kon daarna iets uithalen.
- Redelijke bereikbaarheid
- Molen brand geheel af, fundering, veldmuren en wateras zijn overgebleven

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Broekdijkmolen te Warmond:

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Broekdijkmolen te Warmond:

- Molen kap geheel vernieuwd (na 53 jaar nu weer monumentaal)
- Achtkant tweedehands van molen Waarderpolder bij Haarlem
- Tweedehands bovenas uit 1891
- Bovenwiel, schijflopen, spil, schaargebint, onderwiel en houten scheprad nieuw
- Nieuwe roeden Derckx 1975
- Molen bleef Rijksmonument
- Molen ontvangt Rijks- en Provinciale subsidie
- Er is nog VEEL monumentale waarde: fundering, veldmuren, waterlopen, wateras, 8-kant andere molen, bovenas andere molen
- Molen eigendom Rijnlandse Molenstichting
- Molen na restauratie weer maalvaardig, niet bewoond
- Preventieve maatregelen: Geen

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

Conclusies en aanbevelingen:

- Molen digitaal laten scannen, als onderlegger voor eventuele brand, digitale nulmeting
- Snelle melding brandweer erg belangrijk. (Idee, meenemen als detectie sensor digitale molenteller)
- Goede toegang brandweer (indien mogelijk)
- Brandweer oefeningen op de molen laten houden
- Brand detectie systeem installeren (indien mogelijk), eventueel sprinkler (kostbaar)
- Bij brand heb je als eigenaar weinig te vertellen: brandweer en Burgemeester bepalen wat er gebeurt
- Direct als eigenaar bij brandweer commandant duidelijk maken dat het om Rijksmonument gaat en lobby.
- Brandweercommandant heeft telefoon lijst slopers op zak (wees alert)
- Molenmaker inschakelen om eventueel val gevaarlijke onderdelen te laten verwijderen (en niet de sloper)
- Na blussen brand, molen niet omver trekken, zoveel mogelijk alles overeind laten staan
- Als eigenaar direct de RCE inschakelen en meenemen in proces na de brand
- In overleg streven voor behoud als Rijksmonument
- En natuurlijk de verzekering bellen

Brand op de molen en hoe om te gaan met wat er nog over is

“Hoe om te gaan met wat er over is?”

- Geheel afhankelijk van hevigheid van de brand en wat er nog over is, zie voorbeelden
- In overleg met RCE plan maken, is reconstructie mogelijk en verstandig
- Zoveel mogelijk van de constructie laten staan om goede metingen te doen
- Digitaal scannen na de brand en daarmee exact vastleggen van wat er over is.
- Voorzichtige demontage en bepalen wat herbruikbaar is.
- Vaak is ijzerwerk nog bruikbaar
- Licht ingebrand hout is te stralen en her te gebruiken
- Elke brand is een geval op zich en vraagt een visie en tact

